

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

lentacv-||la noui testamenti Cardi.||nalis sancti Xisti.||

Cajetan, Thomas

Colonie, 1526

VD16 V 1243

lentaculi octavi questio quinta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34421

Ientaculi octavi questio quinta. lxxxviij

C Ad quartā dī, q̄ huic tepido non imputat nescientia domi charitatis in seipso: sed ignorantia p̄prie miserie: que non solum est enitabilis, sed valde culpabilis: vt patet ex dictis. **¶** Dec de quarto.

C **C**irca quātū apoc. vlt. (Qui nocet noceat adhuc: et qui in sordibus est sordescat adhuc, et qui iustus iustificetur adhuc, et sanctus sanctificetur adhuc) difficultas ex triplici capite occurrit. **¶** Primo de veritate: quia vtraq; pars, progressus. s. tam malorum q̄ bonorum, falsa videtur, nā multi hodie mali cras boni, vt patet de Paulo latrone, et cet. et similiter multi hodie boni cras mali: vt patet de Nicolao, Salomone, et c.

¶ Secundo de decetia, quia hec verba sunt angeli alloquentis Joannem, indecens autem videtur vt angelus sanctus dicat, qui in sordibus est sordescat adhuc, multo magis q̄ indecens fuerit iudiciū inferre blasphemie in diabolū: qd̄ tñ nō ē ausus Michael archāgelus: vt Judas in epist. sua dicit.

¶ Tertio de concessione temporis, nam deus nemini dedit spatium male operandi (vt dicitur Eccles. xv.) imo vt Esaias dicit, propterea expectat de minus vt misereatur vestri, quomodo ergo nunc angelus tempus propinquum denuncias dicit, qui nocet noceat et qui sordet sordescat: tanq̄ concedens malis tempus peiora faciendi.

Ad hoc Dicitur, q̄ literalis sensus horū verborum ad prescitorum et predestinatorum conditionem ac tempus vsque ad iudiciū tendere videtur. **¶** Ad cuius euidentiam prenotandum est angelum more humano allocutum esse

Ientaculi octauī questio quinta.

Joannem in fine Apoc. mouendo eum ne claudat
librum Apocalypsis, assignando pro ratione quia
tempus prope est. Consueuimus siquidem quando
in aliud tempus differenda est lectio libri, claudere
librum, reseruando ipsum ad tempus oportunum:
quando vero tunc imminet tempus utendi libro q̄
inuenitur apertus, dicimus ne claudas librum q̄
iam instat tempus utendi illo. Sic angelus Joannem
scribenti Apocalypsis librum dicit, ne signaueris
librum hunc, quia tempus instat exequendi ea
que sunt scripta in illo. Et notanter ex parte instan-
tis temporis ad vniuersale iudicium reddit ratio-
nem non sigillandi librum: duo namq; exequendorū
genera in Apocalypsi reuelata sunt. Quedam ad-
implenda in tempore: et sunt que fient vsq; ad diem
iudicij. Quedam adimplenda in eternitate, et hec
sunt que fient post diem iudicij. Et quoniam illa q̄
fient in eternitate, distantia multum videntur, ideo
angelus ex parte temporis et eorum que in tempore
fiunt, reddit rationem non sigillandi librum: ut po-
te quia tempus iudicij instat, et exequenda in tempo-
re iam sunt. Et hoc denotauit dicendo, tempus em̄
prope est. et dicit absolute tempus: quoniam tempus
ad iudicium et tempus absolute equiualent: quoni-
am post iudicium nō erit vltra tempus, iuxta illud:
iurauit per viuentem in secula seculorum q̄ tempus
non erit vltra. Et ad declarandum q̄ prope iudicium
sit tempus iudicij, subiungit quasi epilogando to-
tum quod interim agendum est. scilicet q̄ adimplenda
sunt peccatorum demerita et predestinatorum meri-
ta: ut ex his paucis adimplendis perpendatur bre-
uitas t̄pis ad iudicium: oia em̄ q̄cūq; vsq; ad diē iudi-

Ientaculi octauae questio quinta. Ixxxix.

et agenda iunt, in his duobus consiliter videntur.
¶ Significauit autem angelus hec duo p[ro]posita ver-
ba: scilicet qui nocet noceat adhuc &c. Quod vt fa-
cilis clarusq[ue] p[ro]cipiatur, nota in his verbis my-
steria septem.

¶ Primum est q[uo]d tam in hominibus bonis quam in ma-
lis presupponit initium, et apponit terminum p[ro]modum p[ro]-
gressus p[er]seuerantis. Pre-supponit quidem initium, dicen-
do qui nocet, qui in sordibus est, qui iustus est, qui
sanctus est, manifeste enim p[ro]modum p[re]suppositi hec di-
cuntur: illa de malis, ista de bonis. Apponitur ve-
ro terminum, dicendo noceat adhuc, sordescat adhuc,
iustificetur adhuc, sanctificetur adhuc. Et apponi-
tur per modum p[er]seuerantie, quia sola p[er]seuerantia et in
malis damnatur et in bonis coronatur, p[ro]modum q[uo]d
progressus, quia in vite termino et mali si possent ad-
derent ad malum et boni adderent ad bonum. Et hac
igitur ordinatiōe literę intelligim[us] mysterium hoc q[uo]d
de p[re]scitis et p[re]destinatis est sermo: qui ex p[re]sup-
posita p[re]destinatione et p[re]scientia procedit, dum
in malis ex p[re]supposito primo quasi effectu repro-
batiōis scilicet prima p[re]sciti iniquitate, et in bonis pri-
mo p[re]destinationis effectu scilicet prima p[re]desti-
nati iustitia, ad p[ro]gressum termini ultimi in malo q[uo]d
ad p[re]scitos et in bono quo ad p[re]destinatos extendi-
tur sermo. Ita q[uo]d sensus est, q[uo]d p[re]scitus est nocens aut
in sordibus impleat m[er]suram iniquitatis sue, et qui p[re]-
destinatus est iustus aut sanctus adimpleat m[er]su-
ram iustitie sue.

¶ Secundum est, q[uo]d in ordine malorum solius iniquitatis et
in ordine bonorum solius bonitatis m[er]tio fit: vt clare
patet. Hinc enim p[ro] malos p[re]scitos et p[ro] bonos p[re]desti-

¶

Ientaculi octauī questio quinta.

natos intelligimus: quia **E**zechie. e. terte dicitur qd deus obliuiscit om̄ium iniquitatū quas fecerat qui uersus in bono perseverat vsq; in finem, ⁊ similiter om̄iū bonorū que fecerat auersus ⁊ p̄seuerās in malo vsq; in finem.

Tertiu quoq; ad hoc idē mysteriū est, qd licet in isto decursu tēporis vsq; ad iudiciū interueniat diuersitas bonorū ⁊ malorū secundū presentem gratiā vel nequitia vt patet, nulla tamen de hac diuersitate hic mentio fit: quia huiusmodi diuersitas nō remanebit iudicanda, sed sola diuersitas que est secū dū humanitatem predestinatā ⁊ maliciam prescī tam simpliciter.

Quartum est ex modo loquēdi, dū nō enunciando p̄ verbū indicatiuū (nō em̄ dicitur nocebit, sordescet, iustificabit̄, sanctificabit̄) sed p̄ v̄bū ipatiuū noceat, sordescat iustificetur, sanctificet̄, exprimit̄ huiusmodi progressus perseverans siue in bono siue in malo. Hinc enim ordo diuine prescientie ac reprobatiōis ⁊ similiter predestinationis insinuat̄, nam inter primū peccatū prescīti ⁊ posteriora hec est differentia, quod primū est tantummodo permīssum, posteriora vero sunt ⁊ permīssa ⁊ ordinata in penam prioris: iuxta illud ad **Rō. i.** propter qd tradidit illos deus in reprobū sensum ⁊c. Et propterea de posterioribus peccatis tanquā de speciali modo subiectis ordinationi diuine, imperando ordinem ac tolerantia eorū dicitur sordescat ⁊ noceat. De bonis autē predestinatorum clarum est, qd nō solum sub ordine sed etiam sub efficiētia diuine predestinatiōis denotantur. Apparet quoq; in v̄trisque denotari p̄ hoc mensuram eorūdem, nam ⁊

Ientaculi octauī questio quinta. xē.

diuina p̄destinatio d̄stīnāt. s̄q̄quo m̄ta p̄des-
tinatoꝝ p̄gredientē: ⁊ similiter diuina dispositio or-
dinauit vsq̄quo sustinebit in multa patiētia seu to-
lerabit demerita p̄scitoꝝ. Et hoc forte denotant hec
v̄ba determinata illo aduerbio adhuc. Cū his q̄
om̄ibus retine, q̄ p̄ h̄mōi loquēdi modū, sordescat,
noceat ⁊c. h̄āna libertas designat. vt solem⁹ dice-
re reliquētes aliquē i sua libertate faciat, dicat ⁊c.
¶ Quintū est diuersitas ordinū tā in bonis q̄ i ma-
lis, nā ponunt̄ duo ordines maloꝝ ⁊ duo ordines
bonoꝝ, ad denotādā disparitatē p̄scitoꝝ iter se, alijs
minus malis ⁊ alijs peioribus existētib⁹: ⁊ similiter
ad denotādā diuersitatē p̄destinatoꝝ, bonoꝝ ⁊ me-
lioꝝ, mali siquē denotant̄ p̄ eos q̄ in sordibus sunt,
peiores v̄o p̄ nocētes, boni q̄ notant̄ p̄ iustos, meli-
ores vero p̄ sc̄tōs. Quēadmodū em̄ paratē sunt p̄-
destinatis diuersē mansiones in domo patris cele-
stis, ita ⁊ p̄scitis in inferno diuersa tormēta parata
sunt p̄ diuersitate demeritorum.

¶ Sextū ex ordine quo reuelata dicuntur sumi po-
test: ex hoc em̄ q̄ prius p̄sciti ⁊ demū p̄destinati po-
siti sunt, intelligi potest ip̄e qui in rei veritate est or-
do inter tolerantia p̄scitoꝝ ⁊ p̄destinatos: nā tole-
rāt̄ p̄sciti p̄pter p̄destinatos: iuxta illud, nolite noce-
re terre neq̄ arboribus quoad usq̄ signem⁹ seruos
dei nostri in frontibus eorum, ⁊ rursus quum san-
cti martyres suspirarent ad diem iudicij pro cor-
porum resurrectione, dictum est vt expectarent
adhuc modicum tempus donec impleatur nume-
rus fratrum suorum. Ita quod manifeste patet
deum tolerare malos donec impleatur numerus
electorum: immo ⁊ ipsos p̄scitos ⁊ etiam demones

Ientaculi octavi questio quinta

ordinat deus exercituum electorum, quibus omnia cooperantur in bonum.

Septimum est privatio bonorum verborum cum promissione aduentus celeris ad iudicium, dum cum nota copulationis et demonstrationis quasi presentis subiungitur in persona christi, et ecce venio cito: et merces mea mecum est reddere unicuique iuxta opera sua. Ex his enim manifestum videtur quod de prescitorum demeritis et predestinatorum meritis adimplendis et per christum iudicandis, est sermo in presenti littera.

Ad obiecta Ergo in oppositum ordinate respiciendo dicitur verba hec pertraque parte esse verissima, de prescitis et predestinatis intellecta, nam et prescitus quisque impleturus est tandem suas iniquitates, et predestinatus quisque tandem sua merita: quod per hec verba significatur. Unde non obstat varietas in terpollationum secundum presentem iustitiam vel iniquitatem: quoniam de termino presens est sermo.

Ad secundum vero dicitur, quod aliud est dicere impetitive, aliud est dicere ordinative, et quod licet dedecus appareat quod angelus imprecetur malum, non tamen dedecet illum dicere ordinationem mali: ut accidit in proposito ut patet ex dictis.

Ad tertium vero dicitur, quod licet verum sit deum nulli dare spatium peccandi formaliter intelligendo (hoc est quia nulli dat tempus ad hoc ut peccet) cum hoc tamen stat quod suaviter regendo creaturas racionales relinquendo illas in manu consilii sui, permittat eas peccare, et in multa patientia sustineat post peccata nos perseverare in illis. Sic autem est in proposito: in quo et plus adhibetur divine bonitatis, per quantum etiam in peccatis bonum ordinis sui adhibet. Propter quod non solum

Ientaculi noni questio prima xci.

permissive sed ordinative processum est tempus peccandi, materialiter tamen intelligendo respectu peccati: concessit enim deus tempus non ut peccaretur sed quo que fiunt peccata ordinarentur et in bonum cederent electorum. Nec de quinto. Unde in die sancti Vincentij confessoris. M. D. xxiii.

Incipit novum Ientaculum: in quo quattuor declarantur.

Currunt Mono quattuor declaranda,

Primum Mathei. xix. Erunt duo in carne una: itaqz iam non sunt duo sed una caro.

Secundum Mathei. xxi. et Luc. xx. Qui ceciderit super lapidem istum fringetur: super quem vero ceciderit conteret eum.

Tertium Luc. xiiij. Ite et dicite vulpi illi, ecce eicio demonia, et sanitates perficio etc.

Quartum i. ad Corin. vi. omnia mihi licent, sed non omnia expediunt etc.

Circa primum (scilicet erunt duo in carne una, itaqz iam non sunt duo sed una caro) difficultas occurrit ex duplici capite. Primo de qua carne est sermo, an scilicet de carne iunguntur inter se, an de carne iunguntur in sua prole.

Ma per primum sensum militat veritas: quia non est una numero caro iunguntur, sed quantumcumque iungantur semper remanent due: quoniam non continentur, sed solo tactu iunguntur.

ad iij